

Handläggare
Frida Jonasson
Telefon: 0850820513

Till
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsnämnd 2022-11-24

Remiss av handlingsplan stadsgemensam basnivå för det hälsofrämjande, förebyggande och uppsökande arbetet riktat till seniorer

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2022/808

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

I budget för 2021 uppdrogs äldrenämnden att i samarbete med idrottsnämnden och stadsdelsnämnder vidareutveckla det förebyggande och uppsökande arbetet i syftet att säkerställa en stadsgemensam bottenplatta för utveckling av det hälsofrämjande, förebyggande och uppsökande arbetet riktat till seniorer. Därefter har en handlingsplan tagits fram av äldreförvaltningen i samverkan med flera av stadens förvaltningar.

Inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning är det hälsofrämjande och förebyggande arbetet väl etablerat. Förvaltningen har ett proaktivt förhållningssätt och arbetar med att ge stöd i ett tidigt skede för den äldre. Detta för en ökad livskvalitet samt att minska behovet av bistånd.

Förvaltningen ser positivt på att en handlingsplan tagits fram. Det är bra att staden sätter en lägstanivå för det stöd som ska erbjudas stadens invånare. Dock ser förvaltningen ett behov av att revidera handlingsplanen så att det tydligare framgår att den äldre stockholmaren är i fokus, i syfte att möta deras varierade behov och önskemål. Förvaltningen önskar även en översyn av handlingsplanens upplägg, innehåll, mål och syfte.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

I budget för 2021 uppdrogs äldrenämnden att i samarbete med idrottsnämnden och stadsdelsnämnder vidareutveckla det förebyggande och uppsökande arbetet i syftet att säkerställa en

stadsgemensam bottenplatta för utveckling av det hälsofrämjande, förebyggande och uppsökande arbetet för seniorer. Under 2022 har äldreförvaltningen arbetat med att ta fram en handlingsplan för att stärka det hälsofrämjande, förebyggande, uppsökande arbetet riktat till seniorer.

Kommunstyrelsen har efter detta den 6 september 2022 remitterat *handlingsplan stadsgemensam basnivå för det hälsofrämjande, förebyggande och uppsökande arbetet riktat till seniorer* till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd för yttrande. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, idrottsnämnden, kulturnämnden, Skärholmens stadsdelsnämnd samt Östermalms stadsdelsnämnd.

Ärendet

Enligt folkhälsomyndigheten är social gemenskap, fysisk aktivitet, goda matvanor och meningsfullhet i vardagen faktorer som främjar livskvalitén för äldre och förebygger fysisk och psykisk ohälsa. Utifrån detta har en handlingsplan tagits fram av äldreförvaltningen i syfte skapa en stadsgemensam bottenplatta och stärka det hälsofrämjande, förebyggande, uppsökande arbetet riktat till seniorer.

Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet för seniorer är väl etablerat inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning. Förvaltningen har ett proaktivt arbetssätt vilket innebär att förvaltningen även inom sin myndighetsutövning ser till förebyggande insatser för de äldre istället för att enbart reagera på det som redan hänt som exempelvis sjukdom eller fallolyckor.

Enskede-Årsta-Vantör är den stadsdelsförvaltning som har flest seniorträffar i Stockholms stad. Det finns sju seniorträffar där seniorer erbjuds aktiviteter flera gånger i veckan. Dessutom finns seniorgym på flera platser i stadsdelsområdet. Arbetet med goda matvanor är väl etablerat och det finns en e-tjänst *Nollvision undernäring* som förvaltningen arbetat fram. Just nu pågår även ett pilotprojekt där personal från en av stadsdelsområdets hemtjänster i egen regi samt biståndshandläggare har utbildats i att tidigt upptäcka och identifiera äldre personer som har en ökad risk för undernäring. Syftet är att förbättra hälsan hos äldre som är i kontakt med hemtjänsten. Vid årsskiftet kommer projektet att utvärderas.

Genom det hälsofrämjande och förebyggande arbetet som bedrivs av förvaltningen så förebyggs många av de reaktiva insatserna och den äldre invånaren ges möjlighet till ökad livskvalitet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Social omsorg äldre. I förhållande till den korta svarstiden har pensionärsrådet fått remissen för genomläsning den 12 september 2022. Rådet kommer även att delges tjänsteutlåtandet när det godkänts.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att en handlingsplan tagits fram. Det är bra att staden sätter en lägstanivå för det stöd som ska erbjudas stadens invånare. Dock anser förvaltningen att handlingsplanen bör revideras och en översyn av handlingsplanens upplägg, innehåll, mål och syfte behöver göras. Rörande handlingsplanens mål ser förvaltningen att detta bör syfta till att möta äldre stockholmarnas behov och inte se till stadens interna arbetssätt. Även arbetet med agenda 2030 bör förtydligas i handlingsplanen, detta då är otydligt vem som ansvarar för målen och vad de innebär i själva handlingsplanen.

I handlingsplanen läggs ett stort fokus på fysisk hälsa och förvaltningen upplever att det ges en förenklad bild av gruppen äldre. Gruppen äldre stockholmare är som det står i handlingsplanen ingen homogen grupp. Förvaltningen vill därför lyfta fram vikten av att psykisk ohälsa, ofrivillig ensamhet, missbruk, relationsvåld samt suicidprevention inkluderas i handlingsplanen. Den psykiska ohälsan är utbredd bland stadens äldre invånare. I folkhälsoenkäten uppger 14,89 procent av de äldre i Stockholm att de lider av psykisk ohälsa. Det framkommer även att bland personer över 65 år som är boende i stadsdelsområdet har 18 procent av männen samt 6 procent av kvinnorna ett riskbruk av alkohol samt att 1,47 procent av de äldre kvinnorna uppger att de utsatts för våld och hot de senaste tolv månaderna. Utifrån detta anser förvaltningen att det hälsofrämjande, förebyggande och uppsökande arbetet i handlingsplanen bör utvecklas ytterligare. Detta i syfte att spegla den stora variationen samt behoven av hjälp och stöd som finns bland gruppen äldre stockholmare.

I handlingsplanen anser förvaltningen även att kulturnämnden bör inkluderas i samverkan på ett tydligare sätt. Detta då hälsa innebär mer än fysisk aktivitet och kultur i olika former är en viktig del i att nå en ökad livskvalitet och god hälsa bland stadens äldre.

Det framgår inte hur handlingsplanen förhåller sig till övriga styrdokument på ett tydligt sätt. Inte heller framgår det handlingsplanens giltighetstid. Detta anser förvaltningen bör förtydligas.

I *handlingsplan för äldrevänlig stad* framgår att Stockholms stad ska bedriva ett arbete som främjar äldres delaktighet och inflytande. I stadens *kvalitetsprogram* framgår att stadens arbete ska utgå från stockholmarens fokus. Detta innebär att staden ska vara nyfiken, lyhörd och respektfull inför målgruppernas egna synpunkter och erfarenheter. Stadens nämnder ska ha en aktiv och kontinuerlig dialog om förväntningar, kvalitet, resultat och effekter med alla dem som man finns till för, det vill säga stadens invånare. Utifrån detta anser förvaltningen att gruppen äldre stockholmare bör ges ett ökat inflytande och en större möjlighet att vara delaktiga i utformningen av handlingsplanen, detta för att staden ska kunna erbjuda det stöd och den hjälp som målgruppen själva önskar och ser ger en effekt.

Genom att arbeta mer proaktivt med hälsofrämjande och förebyggande insatser ser förvaltningen att detta ger den äldre stockholmaren en ökad livskvalitet. Detta genom att den äldre får en ökad social inkludering, god information samt erbjudande av olika former av aktiviteter. Detta bör leda till ett minskat behov av mer omfattande insatser längre fram i den äldre stockholmarens liv. Det är därför positivt att det hälsofrämjande, förebyggande och uppsökande arbetet riktat till seniorer lyfts fram.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Leif Kananen
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remissbrev: Remiss av Handlingsplan stadsgemensam basnivå för det hälsofrämjande, förebyggande och uppsökande arbetet riktat till seniorer
2. Remissunderlag: Handlingsplan för en stadsgemensam basnivå för det hälsofrämjande, förebyggande och uppsökande arbetet riktat till seniorer

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2022-11-08
Leif Kananen, Avdelningschef	2022-11-07